

برگهایی از تاریخ جنبش کارگری ایران (۵)

افشین شمس قهفرخی

ابراهیم طاهری (تولد ۱۳۰۰ خ. / ۱۹۲۱ م. - فوت ۱۳۵۷ خ. / ۱۹۷۹ م.)

ابراهیم طاهری در یکی از روستاهای آذربایجان در خانواده ای دهقانی و فقیر متولد شد. در نوجوانی به تهران مهاجرت کرده و به عنوان کارگر کفاش در یکی از کارگاههای کفاشی مشغول به کار شد. در همین زمان با اتحادیه کفاشان تهران آشنا شد و به عضویت این اتحادیه درآمد. اتحادیه کفاشان یکی از حلقه های اتحادیه مرکزی کارگران ایران بود و تحت رهبری فعالانی چون «مهدی حقیقت» (کیمرام) - «حسن مسکرزاده» (بهرام قلی) - «علی اکبر اسکافی» و «سلیمان قالب تراش» قرار داشت.

ابراهیم در یکی از حملات پلیس رضا شاهی به تشکل های کارگری پس از ۱۳۱۴ خ. دستگیر و به زندان افتاد. در دوران اسارت به آموزش زبان فرانسوی دست زد تا بتواند به مطالعه و ترجمه ی منابع دست اول کارگری و سوسیالیستی بپردازد.

با ورود متفقین به ایران و سرنگونی رضاشاه (شهریور ۱۳۲۰ خ. / سپتامبر ۱۹۴۱ م.) ابراهیم به همراه بقیه زندانیان سیاسی از زندان آزاد شد و در همان ابتدا برای احیای اتحادیه کارگران کفاش دست به کار شد.

در سال ۱۳۲۳ خ. «شورای متحده مرکزی کارگران و زحمتکشان ایران» تحت رهبری «رضا روستا» و حزب توده ایران تشکیل شد. شورای متحده با تمام توان تلاش می کرد تا کلیه تشکل رهای کارگری را به خود وابسته سازد. به طبع فعالین مستقل جنبش در برابر این انحصار طلبی فرقه ای ایستادگی می کردند. ابراهیم یکی از کسانی بود که در برابر این موج مقاومت کرد. وی تمام تلاش خود را به کار برد تا اتحادیه مستقل کارگران کفاش را سازماندهی کند و به شدت با پیوستن این اتحادیه به شورای متحده مخالف بود. اما به دلیل وسعت و امکانات مادی که شورای متحده در اختیار داشت متأسفانه در این امر ناکام ماند.

با وقوع کودتای امپریالیستی و ضد مردمی ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ خ. جنبش های اجتماعی (به دلیل سرکوب) دچار رکود شدند. جنبش کارگری نیز با دستگیری وسیع و اعدام برخی از رهبران و فعالانش دچار همین رکود شده بود.

ابراهیم طاهری در این زمان دست به تشکیل کلاس های مخفی باز خوانی «کاپیتال» مارکس زد. اما گروه مطالعاتی فوق پس از چندی از سوی نیروهای امنیتی شناسایی و ابراهیم نیز به همراه بقیه اعضای گروه دستگیر گردید. طی جلسات دادگاه نظامی او به جرم تشکیل گروه کمونیستی و تلاش برای برپایی کودتای نظامی محکوم به اعدام شد. تنها به این دلیل که یکی از اعضای این گروه یک درجه دار ساده ارتشی بود. اما پس از مدتی که اتهام کودتای نظامی ثابت نگردید حکم او به چند سال زندان تبدیل شد.

ابراهیم پس از آزادی مجددا در ارتباط با یک گروه مبارز چپ قرار گرفت و به عنوان مدرس اصول سوسیالیسم و کتاب «کاپیتال» در آن گروه مشغول فعالیت گردید. اما گروه نامبرده نیز پس از مدتی شناسایی و اعضای آن توسط ساواک دستگیر و تحت شکنجه قرار گرفتند. در پی این شناسایی وی نیز دستگیر و تحت شکنجه های شدید ساواک قرار گرفت و زندانی شد.

وی در آستانه قیام بهمن ۱۳۵۷ خ. / فوریه ۱۹۷۹ م. از زندان آزاد گردید. او پس از آزادی برای تامین معاش به کار تعمیر کفش (در کنار خیابان) دست زد.

ابراهیم طاهری در زمستان ۱۳۵۷ خ. در کنار وسایل کارش در گوشه ای از خیابان ناصر خسرو تهران در فقر و تنگدستی درگذشت.

ظاهری از جمله کارگران مبارز و پیشرویی بود که دو مرحله پیش از شهریور ۱۳۲۰ خ. و پس از آن را پشت سر نهاد و به ایجاد تشکل مستقل کارگری اعتقاد داشت و در راه تحقق آن مبارزات فراوان کرد. ویژگی دیگری وی اهمیتش به کار تنوریک و فکری در بین کارگران و فعالان جنبش چپ و کارگری و آموزش مبانی سوسیالیسم بود. در همین راستا ۲ بار اقدام به ترجمه ی کتاب کاپیتال نمود که متأسفانه هر دو ترجمه در اثر حمله ی پلیس از بین رفت.

منابع

- ۱- مقاله " اول ماه مه" نوشته کریم منیری- مجله ی اندیشه جامعه شماره ۲۸-۲۹ اسفند و فروردین ۱۳۸۲
- ۲- مقاله شورای مرکزی سندیکای کارگران ایران (شمسکا) ۱۳۰۴-۱۳۰۰ شمسی (۱۹۲۱-۱۹۲۵ میلادی) (مقاله ی اینترنتی)